C/2025/645

10.2.2025 г.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от 21 януари 2025 година

за одобряване на националния средносрочен фискално-структурен план на Словакия

(C/2025/645)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263, и по-специално член 17 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011, по-специално член 8, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Комисията,

като има предвид, че:

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

(1) На 30 април 2024 г. влезе в сила реформирана рамка на ЕС за икономическо управление. Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение ([1]), заедно с изменения Регламент (ЕО) № 1467/97 за прилагането на процедурата при прекомерен дефицит ([2]) и изменената Директива 2011/85/ЕС на Съвета за бюджетните рамки на държавите членки ([3]) са основните елементи на реформираната рамка на ЕС за икономическо управление. Рамката цели насърчаване на стабилни и устойчиви публични финанси, устойчив и приобщаващ растеж и устойчивост чрез реформи и инвестиции, както и предотвратяване на прекомерни бюджетни дефицити. Тя насърчава също националната ангажираност и има средносрочна насоченост, съчетана с по-ефективно и съгласувано прилагане на правилата.

(2) Националните средносрочни фискално-структурни планове, които държавите членки представят на Съвета и на Комисията, са в центъра на новата рамка за икономическо управление. Плановете следва да постигат две цели: i) да гарантират, наред с другото, че до края на периода на корекция консолидираният държавен дълг следва правдоподобно низходяща траектория или остава на разумни равнища, както и че бюджетният дефицит се свежда и поддържа под референтната стойност от 3 % от БВП в средносрочен план, и ii) да гарантират осъществяването на реформите и инвестициите в отговор на основните трудности, установени в контекста на европейския семестър, и насочени към общите приоритети на ЕС. За тази цел всеки план трябва да съдържа средносрочен ангажимент за план за нетните разходи ([4]), с който ефективно се установява бюджетно ограничение за срока на плана, обхващащ четири или пет години (в зависимост от нормалната продължителност на законодателния цикъл в държавата членка). Освен това планът следва да включва обяснение как държавата членка ще гарантира осъществяването на реформите и инвестициите в отговор на основните трудности, установени в контекста на европейския семестър, по-специално в специфичните за всяка държава препоръки (включително тези, които се отнасят до процедурата при макроикономически дисбаланси (ПМД), ако е приложимо), и как държавата членка ще подходи към общите приоритети на Съюза. Периодът за фискална корекция обхваща четири години и може да бъде удължен с до три години, ако държавата членка се ангажира да осъществи набор от подходящи реформи и инвестиции, които отговарят на критериите, определени в Регламент (ЕС) 2024/1263.

(3) След представянето на плана Комисията трябва да оцени дали той отговаря на изискванията на Регламент (ЕС) 2024/1263.

([1]) Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета (ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Регламент (ЕС) 2024/1264 на Съвета от 29 април 2024 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1467/97 за ускоряване и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L, 2024/1264, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Директива (ЕС) 2024/1265 на Съвета от 29 април 2024 г. за изменение на Директива 2011/85/ЕС на Съвета относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки (ОВ L, 2024/1265, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Нетни разходи съгласно определението в член 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263, а именно публичните разходи след приспадане на: i) разходите за лихви, ii) дискреционните мерки по отношение на приходите, iii) разходите по програми на Съюза, изцяло покрити от приходи от фондове на Съюза, iv) националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза, v) цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица, както и vi) еднократните и други временни мерки.

(4) По препоръка на Комисията Съветът трябва да приеме препоръка за залагане на плана за нетните разходи на съответната държава членка и, когато е приложимо, одобрява набора от ангажименти за реформи и инвестиции, обуславящи удължаване на периода на фискална корекция.

СЪОБРАЖЕНИЯ ОТНОСНО НАЦИОНАЛНИЯ СРЕДНОСРОЧЕН ФИСКАЛНО-СТРУКТУРЕН ПЛАН НА СЛОВАКИЯ

(5) На 15 октомври 2024 г. Словакия представи своя национален средносрочен фискално-структурен план на Съвета и Комисията. Това стана след удължаване на срока, посочен в член 36 от Регламент (ЕС) 2024/1263, както бе договорено с Комисията с оглед на причините, посочени от Словакия.

Процес преди представянето на плана

(6) За да се определят рамките на диалога, предшестващ представянето на националните средносрочни фискално-структурни планове, на 21 юни 2024 г. Комисията изпрати на Словакия, в съответствие с член 9 от Регламент (ЕС) 2024/1263, референтната траектория ([5]). Комисията публикува референтната траектория на 15 октомври 2024 г. ([6]) Референтната траектория се основава на риска и гарантира, че до края на периода на фискална корекция и при липса на допълнителни бюджетни мерки след периода на корекция консолидираният държавен дълг следва правдоподобно низходяща траектория или остава на разумни равнища в средносрочен план, както и че дефицитът по консолидирания държавен бюджет е сведен под 3 % от БВП през периода на корекция и се поддържа под тази референтна стойност в средносрочен план. Средносрочният период се определя като период от десет години след края на периода на корекция. В съответствие с член 6, буква г) и членове 7 и 8 от Регламент (ЕС) 2024/1263 референтната траектория е съобразена и с референтната стойност за дефицита, механизма за гарантиране на устойчивостта на обслужването на дълга и механизма за гарантиране на устойчивостта при дефицит. Съгласно референтната траектория на Словакия, базирана на допусканията на Комисията, които са в основата на предварителните насоки, предадени през юни 2024 г., и ако се приеме период на корекция от 4 години, нетните разходи не следва да се увеличават над стойностите, посочени в таблица 1. Това означава среден ръст на нетните разходи от 2,0 % през периода на корекция (2025 – 2028 г.).

Таблица 1: Референтна траектория, предоставена от Комисията на Словакия на 21 юни 2024 г.

	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.	Средно 2025 – 2028 г.
Максимален ръст на нетните разходи (годишно в %)	2,8	2,0	1,6	1,5	2,0

Източник: Изчисления на Комисията.

(7) В съответствие с член 12 от Регламент (ЕС) 2024/1263 от юни до септември 2024 г. Словакия и Комисията проведоха технически диалог. Диалогът беше съсредоточен върху плана за нетните разходи, предвиден от Словакия, и основните му допускания (по-специално отложената към края на периода фискална корекция през 2026 г., обяснена с инвестиции в отбраната и национално съфинансиране на безвъзмездни средства, финансирани от ЕС), както и върху предвиденото осъществяване на реформи и инвестиции в отговор на основните трудности, установени в контекста на европейския семестър, и общите приоритети на Съюза за справедлив екологичен и цифров преход, социална и икономическа устойчивост, енергийна сигурност и изграждане на отбранителни способности.

(8) През септември и октомври 2024 г., в съответствие с член 11, параграф 3 и член 36, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС) 2024/1263, според информацията, предоставена от Словакия в нейния план, националният средносрочен структурно-фискален план е обсъден в Икономическия и социален съвет, в който участват профсъюзни организации, съюзът на работодателите, асоциацията на работодателите и общините на Словакия.

([5]) Предварителните насоки, предадени на държавите членки и на Икономическия и финансов комитет, включват траектории със и без удължаване на периода на корекция (обхващащи съответно 4 и 7 години). Те включват и основните начални условия и основните допускания, използвани в средносрочната рамка на Комисията за прогнозиране на държавния дълг. Референтната траектория е изчислена въз основа на методиката, описана в *Обзора на Комисията за устойчивостта на обслужването на дълга от 2023 г.* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Тя се основава на прогнозата на Европейската комисия от пролетта на 2024 г. и нейното средносрочно удължаване до 2033 г., а дългосрочният растеж на БВП и разходите, свързани със застаряването на населението, са в съответствие със *Съвместния доклад на Комисията и Съвета от 2024 г. относно застаряването на населението* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#slovakia.

Други свързани процеси

(9) На 26 юли 2024 г. Съветът установи наличието на прекомерен дефицит в Словакия поради неспазване на критерия за дефицита ([7]). Настоящата препоръка съвпада с препоръката на Съвета съгласно член 126, параграф 7 от ДФЕС за преодоляване на положението на прекомерен бюджетен дефицит в Словакия ([8]). Едновременното приемане на тези препоръки, което е съобразено с прехода към новата рамка за икономическо управление и е обосновано от него, гарантира съгласуваност между препоръчаните планове за корекции.

(10) На 15 октомври 2024 г. Словакия представи своя проект на бюджетен план за 2025 г. Комисията прие становище по този проект на бюджетен план на 26 ноември 2024 г. ([9]).

(11) На 19 юни 2024 г. Комисията стигна до заключението, че в Словакия са налице макроикономически дисбаланси. По-специално Словакия е изправена пред уязвимости, свързани с разходната конкурентоспособност, външния баланс, жилищния пазар и задлъжнялостта на домакинствата ([10]).

(12) На 21 октомври 2024 г. Съветът отправи към Словакия редица специфични за държавата препоръки в контекста на европейския семестър ([11]).

ОБОБЩЕНИЕ НА ПЛАНА И ОЦЕНКАТА НА КОМИСИЯТА

(13) В съответствие с член 16 от Регламент (ЕС) 2024/1263 Комисията оцени плана, както следва:

Контекст: макроикономическа и фискална ситуация и перспектива

(14) Икономическата активност в Словакия се увеличи с 1,4 % през 2023 г. поради спад в частното и публичното потребление. Според прогнозата на Европейската комисия от есента на 2024 г. икономиката се очаква да отчете ръст с 2,2 % през 2024 г. в резултат на стабилното частно потребление, но по-слабото търсене за износ. През 2025 г. се очаква реалният БВП да нарасне с 2,3 % благодарение на частното потребление и инвестициите. През 2026 г. се очаква реалният БВП да нарасне с 2,5 % в резултат на стабилното частно потребление и положителния нетен износ. В рамките на прогнозния период (т.е. 2024 – 2026 г.) се очаква растежът на потенциалния БВП в Словакия да претърпи умерен спад от 2,3 % през 2024 г. на 2,2 % до 2026 г. Равнището на безработица беше 5,8 % през 2023 г. и според прогнозите на Комисията ще възлиза на 5,5 % през 2024 г., 5,3 % през 2025 г. и 5,1 % през 2026 г. Очаква се инфлацията (дефлаторът на БВП) да намалее от 10,1 % през 2023 г. до 4,4 % през 2024 г., до 3,8 % през 2025 г. и до 2,8 % през 2026 г.

(15) Що се отнася до фискалната динамика, през 2023 г. дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Словакия възлизаше на 5,2 % от БВП. Според прогнозата на Европейската комисия от есента на 2024 г. се очаква той да достигне 5,8 % от БВП през 2024 г. и да спадне до 4,7 % от БВП през 2025 г. и при условие че политиката остане непроменена – до 4,1 % през 2026 г. Прогнозата на Европейската комисия от есента на 2024 г. включва проектобюджета на Словакия за 2025 г., който правителството предложи на националния парламент през октомври. В края на 2023 г. консолидираният държавен дълг беше 56,1 % от БВП. Според прогнозата на Европейската комисия от есента на 2024 г. се очаква съотношението на дълга към БВП да нарасне до 58,9 % от БВП в края на 2024 г. Очаква се то да нарасне допълнително до 59,8 % от БВП в края на 2025 г. и до 61,8 % в края на 2026 г. Във фискалната прогноза на Комисията не се вземат предвид самите политически ангажименти в средносрочните планове, докато те не бъдат подкрепени от надеждно обявени и уточнени в достатъчна степен конкретни мерки на политиката.

План за нетните разходи и основни макроикономически допускания в плана

(16) Националният средносрочен фискално-структурен план на Словакия обхваща периода 2025 – 2028 г. и представя фискална корекция в продължение на четири години.

(17) Планът съдържа цялата информация, изисквана съгласно член 13 от Регламент (ЕС) 2024/1263.

(18) Планът се ангажира с плана за нетните разходи, посочен в таблица 2, което съответства на среден ръст на нетните разходи от 2,0 % през годините 2025 – 2028. Средният ръст на нетните разходи, отчетен в плана за периода на корекция (2025 – 2028 г.), е равен на ([12]) референтната траектория, предадена от Комисията на 21 юни 2024 г. В плана се допуска, че растежът на потенциалния БВП ще намалява постепенно от 2,4 % през 2025 г. до 1,4 % през 2028 г. Освен това съгласно плана се очаква темпът на растеж на дефлатора на БВП да намалее от 4,6 % през 2024 г. до 3,2 % през 2025 г., а след това до 2,9 % през 2028 г.

([7]) ОВ L, 1.8.2024 г., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/2129/oj.
([8]) Препоръка за препоръка на Съвета за преодоляване на положението на прекомерен дефицит в Словакия, 26.11.2024 г., COM(2024) 958 final.
([9]) Становище на Комисията относно проекта на бюджетен план на Словакия, 26.11.2024 г., C(2024) 9065 final.
([10]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейската централна банка, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите и Европейската инвестиционна банка, COM(2024) 600 final, допълнение 4.
([11]) Препоръка на Съвета от 21 октомври 2024 г. относно икономическата, бюджетната, трудовата и структурната политика на Словакия.
([12]) Разликата не е видима поради закръгляване.

Таблица 2: План за нетните разходи и основни допускания в плана на Словакия

	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.	Средно за периода на валидност на плана 2025 – 2028 г.
Ръст на нетните разходи (годишно, в %)	6,2	3,8	0,9	1,6	1,5	2,0
Ръст на нетните разходи (кумулативно, в %)	6,2	10,3	11,2	13,0	14,8	n.a.
Растеж на потенциалния БВП (%)	2,3	2,4	1,7	1,4	1,4	1,7
Инфлация (ръст на дефлатора на БВП) (%)	4,6	3,2	3,1	3,0	2,9	3,1

Източник: Средносрочен фискално-структурен план на Словакия и изчисления на Комисията.

Отражение на поетите задължения за нетни разходи по плана върху консолидирания държавен дълг

(19) Ако се реализират заложените в плана допускания и поетият ангажимент за плана за нетните разходи, в съответствие с плана консолидираният държавен дълг ще нарасне постепенно от 58,5 % през 2024 г. до 62,1 % от БВП през 2027 г., преди да започне да намалява до 61,4 % до края на периода на корекция през 2028 г., както е посочено в таблицата по-долу. Очаква се референтната стойност по Договора от 60 % от БВП да бъде надвишена за първи път през 2026 г., достигайки 61,6 % от БВП, и дългът да остане над референтната стойност през последните години от периода на корекция. След това в средносрочен план (т.е. до 2038 г.) се очаква съотношението на дълга към БВП постепенно да намалява съгласно плана, докато достигне 54,8 % от БВП до 2038 г.

Таблица 3: Динамика на консолидирания държавен дълг и на салдото по консолидирания държавен бюджет в плана на Словакия

	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.	2038 г.
Държавен дълг (% от БВП)	56,0	58,5	59,8	61,6	62,1	61,4	54,8
Салдо по държавния бюджет (% от БВП)	- 4,9	- 5,9	- 5,1	- 3,9	- 2,9	- 1,8	- 2,3

Източник: Средносрочен фискално-структурен план на Словакия.

Така според плана консолидираният държавен дълг ще бъде сведен под референтната стойност по Договора от 60 % от БВП в средносрочен план. Това е правдоподобно въз основа на допусканията в плана, тъй като се очаква дългът да бъде под 60 % от БВП до 2038 г. при всички детерминистични стрес тестове в анализа на Комисията на устойчивостта на обслужването на дълга. Следователно, въз основа на залегналите в плана ангажименти на политиката и макроикономически допускания планът за нетните разходи, представен в плана, е в съответствие с изискването за дълга, посочено в член 6, буква а) и член 16, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263.

Отражение на поетите задължения за нетни разходи по плана върху салдото по консолидирания държавен бюджет

(20) Въз основа на плана за нетните разходи и допусканията в плана се очаква дефицитът по консолидирания държавен бюджет да достигне 5,9 % от БВП през 2024 г. и постепенно да намалее до 1,8 % през 2028 г. Очаква се дефицитът отново да стане под 3 % от БВП през 2027 г., със стойност 2,9 % от БВП. Така според плана салдото по консолидирания държавен бюджет няма да надвиши референтната стойност от 3 % от БВП в края на периода на корекция (2028 г.). В допълнение, през десетте години след периода на корекция (т.е. до 2038 г.) бюджетният дефицит няма да надвиши 3 % от БВП. Следователно, въз основа на залегналите в плана ангажименти на политиката и макроикономически допускания планът за нетните разходи, представен в плана, ще бъде в съответствие с изискването за дефицита, посочено в член 6, буква б) и член 16, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263.

Времеви профил на фискалната корекция

(21) Времевият профил на фискалната корекция, измерена като промяна в структурното първично салдо, както е описано в плана, е отложен към края на периода в сравнение с линейния път, който по правило се изисква съгласно член 6, буква в) от Регламент (ЕС) 2024/1263. През 2025 г. фискалната корекция на структурното първично салдо е 0,8 процентни пункта, което е с 0,5 процентни пункта по-малко от средната годишна корекция в рамките на обхванатия от плана период. По-малко амбициозната фискална корекция през 2025 г. се обяснява с отложеното от предходни години осъществяване на инвестиции за военни цели, възлизащи на 0,4 % от БВП през 2025 г. По този начин корекцията е отложена към края на периода за 2026 г., когато планираната корекция в структурното първично салдо се предвижда да бъде с 0,5 процентни пункта по-висока от средната годишна корекция. През 2027 г. и 2028 г. корекцията от гледна точка на структурното първично салдо е линейна. Следователно, въз основа на залегналите в плана ангажименти на политиката и макроикономически допускания планът за нетните разходи, представен в плана, е в съответствие с клаузата за гаранционния механизъм за предотвратяване на съсредоточаването на усилията в края на периода, посочен в член 6, буква в), и с преходната разпоредба в член 36, параграф 1, буква д) от Регламент (ЕС) 2024/1263.

Таблица 4: Развитие на структурното първично салдо в плана на Словакия

	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
Структурно първично салдо (% от БВП)	- 3,5	- 4,3	- 3,5	- 1,7	- 0,3	1,0
Промяна в структурното първично салдо (в п.п.)	n.a.	- 0,8	0,8	1,8	1,3	1,3

Източник: Средносрочен фискално-структурен план на Словакия.

Съгласуваност с процедурата при прекомерен дефицит

(22) Планът за нетните разходи, залегнал в плана, е в съответствие с изискванията съгласно процедурата при прекомерен дефицит (и по-специално с минималната годишна структурна корекция, установена в член 3, параграф 4, трета алинея от Регламент (ЕО) 1467/97 на Съвета).

Съгласуваност на плана с механизма за гарантиране на устойчивостта при дефицит

(23) Изискването за предпазни мерки, посочено в член 8 от Регламент (ЕС) 2024/1263 по отношение на механизма за гарантиране на устойчивостта при дефицит, който има за цел да осигури общ марж на устойчивост спрямо референтната стойност на дефицита от 3 %, се прилага за Словакия от 2028 г., тъй като е планирано дефицитът да бъде под 3 % от БВП от 2027 г. Следователно през 2028 г. годишната корекция на структурното първично салдо следва да бъде не по-малка от 0,4 % от БВП, ако структурният дефицит е останал над 1,5 % от БВП през 2027 г., за да се постигне общ марж на устойчивост в структурно изражение от 1,5 % от БВП. Фискалната корекция, която е резултат от залегналите в плана ангажименти на политиката и макроикономически допускания, е 1,3 % през 2028 г. Следователно, въз основа на залегналите в плана ангажименти на политиката и макроикономически допускания планът за нетните разходи, представен в плана, е в съответствие с механизма за гарантиране на устойчивостта при дефицит.

Съгласуваност на плана с механизма за гарантиране на устойчивостта на обслужването на дълга

(24) Съгласно плана консолидираният държавен дълг ще бъде между 60 % и 90 % от БВП през 2026 г., 2027 г. и 2028 г. Въпреки това, тъй като съгласно плана бюджетният дефицит ще спадне под 3 % от БВП през 2027 г., което би довело до отмяна на решението, с което се установява наличието на прекомерен дефицит през последната година от периода на корекция, механизмът за гарантиране на устойчивостта на обслужването на дълга не се прилага през обхванатия от плана период.

Макроикономически допускания в плана

(25) Планът се основава на набор от макроикономически и фискални допускания, които съответстват на допусканията на Комисията, предадени на Словакия на 21 юни 2024 г. В него е взета предвид допълнителната налична информация в сравнение с референтната траектория и са включени съответно актуализирани макроикономически и фискални показатели. Въздействието на тази актуализация не оказва съществено влияние върху средния ръст на нетните разходи в плана в сравнение с референтната траектория.

Фискална стратегия в плана

(26) Съгласно индикативната фискална стратегия в плана ангажиментите за нетните разходи ще бъдат изпълнени главно чрез дискреционни увеличения на приходите. В плана се представят мерки, представляващи една трета от целевата сума, а останалите две трети ще бъдат уточнени в следващите годишни бюджети. Планираната за 2025 г. фискална консолидация се основава на планираните мерки за увеличаване на приходите и намаляване на разходите, включени в проекта на бюджетен план за 2025 г. В последния са включени увеличение на данъка върху добавената стойност, на корпоративните данъци и на акцизите върху тютюневите изделия, нови данъци върху финансовите трансакции за предприятията и нови акцизи върху подсладените напитки и нетютюневите изделия. По отношение на разходната част тези мерки включват постепенно спиране на съществуващите мерки за подпомагане, свързани с високите цени на енергията, и намаляване на заплатите в публичния сектор. Дискреционните увеличения на приходите възлизат на 1,6 % от БВП, докато намаленията на разходите възлизат на 0,6 % от БВП. Словакия обаче планира също така да увеличи разходите с 0,6 % от БВП, което води до нетна консолидация в размер на 1,6 % от БВП.

(27) Конкретната специфика на съответните мерки на политиката трябва да бъде потвърдена или коригирана и количествено определена в годишните бюджети. В същото време продължават да съществуват известни рискове по отношение на изпълнението на индикативната фискална стратегия в плана. Тези рискове произтичат от това, че фискалната корекция се основава предимно на дискреционни увеличения на приходите. Тежестта на усилията за солидна консолидация е ориентирана към домакинствата и дружествата, а не към правителството. Подобна стратегия за консолидация може да доведе до допълнителни макроикономически въздействия с потенциални фискални последици. По-специално ориентираната към данъците консолидация води до фискален риск от по-ниска събираемост на данъчните приходи от допуснатата в плана. В проекта на бюджетен план за 2025 г. се посочват мерките на политиката, чрез които ще бъде изпълнен ангажиментът за нетните разходи за 2025 г. ([13])

Намерения за реформи и инвестиции в плана в отговор на основните трудности, установени в контекста на европейския семестър, и насочени към общите приоритети на Съюза

(28) В плана се описват намеренията на политиката по отношение на реформите и инвестициите в отговор на основните трудности, установени в контекста на европейския семестър, по-специално в специфичните за всяка държава препоръки, включително тези, отнасящи се до ПМД, и насочени към общите приоритети на ЕС. По-конкретно планът включва 18 реформи и 11 инвестиции, 18 от които се подпомагат финансово по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост, а 1 — и от фондовете на политиката на сближаване.

(29) Що се отнася до общия приоритет за справедлив екологичен преход, включително целите в областта на климата, посочени в Регламент (ЕС) 2021/1119, в плана се представя модернизацията на нисковъглеродната транспортна инфраструктура, включена в плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ), чиято цел е да се увеличи дължината на реконструираната или модернизирана чиста железопътна инфраструктура. Тази мярка има за цел да бъдат изпълнени (специфичните за държавата препоръки) за 2019 г., 2020 г., 2022 г. и 2023 г. за устойчив обществен транспорт и намаляване на зависимостта от изкопаеми горива. Освен това планът включва (в рамките на ПВУ) проекти, насочени към справяне с предизвикателствата на екологичния преход чрез обявяването на тематични покани за представяне на предложения, съобразени с приоритетите на „Хоризонт Европа“. Тази инвестиция е в отговор на специфичните за държавата препоръки, отправени към Словакия през 2019 г., 2020 г., 2022 г. и 2023 г., за намаляване на зависимостта от изкопаеми горива, насърчаване на екологичния преход и съсредоточаване на инвестициите върху научни изследвания и иновации. В плана се представят и други мерки за екологичния преход, обхванати от ПВУ, като реформата на пазара на електроенергия, изменението на Закона за отпадъците (тези две мерки вече са приложени) и Закона за защита на природата и Закона за водите. За да стимулира справедливия цифров преход, Словакия включи мерки като система за електронно фактуриране и подобрени електронни услуги за финансовата администрация. Тези мерки са насочени към справяне с данъчните измами и насърчаване на ориентиран към клиента подход. Те са пряко свързани със специфичните за държавата препоръки, отправени към Словакия през 2022 г., 2023 г. и 2024 г., в които се призовава за засилване на спазването на данъчното законодателство и цифровизация на данъчната администрация. В плана също така е включена инвестиция в научни изследвания и иновации в подкрепа на цифровизацията на икономиката (в рамките на ПВУ), чиято цел е да се изпълнят специфичните за държавата препоръки, отправени през 2019 г., 2020 г. и 2024 г., за подкрепа на научните изследвания, иновациите и конкурентоспособността. Освен това планът включва реформа за създаване на централизирана платформа за обществени поръчки за ресурси в областта на информационните технологии (в рамките на ПВУ), която помага за изпълнението на специфичните за държавата препоръки, отправени през 2019 г. и 2020 г., относно цифровата инфраструктура и качествените обществени услуги.

(30) Що се отнася до общия приоритет за социална и икономическа устойчивост, включително Европейския стълб на социалните права, планът включва няколко мерки. За да се допринесе за социалната устойчивост, се въвежда по-целенасочен данъчен кредит, с който се подкрепят семействата с деца, с особен акцент върху домакинствата с ниски доходи. Тази мярка има за цел да се изпълнят специфичните за държавата препоръки, отправени през 2022 г., 2023 г. и 2024 г., да се увеличи ефективността на публичните разходи и да се направи данъчният микс по-благоприятен за приобщаващ и устойчив растеж. Социалната устойчивост е съчетана с енергийния преход

([13]) Вж. Становище на Комисията относно проекта на бюджетен план на Словакия, 26.11.2024 г., C(2024) 9065 final.

в инвестициите за саниране на жилища за енергийно бедни домакинства, чиято цел е да се увеличи броят на санираните домове за хора в риск от енергийна бедност с намерението да бъдат изпълнени специфичните за държавата препоръки, отправени през 2019 г., 2020 г., 2022 г. и 2023 г. Освен това Словакия включи реформа за засилване на приобщаването и за десегрегация в образованието като част от нов законодателен пакет от закони в областта на училището и по този начин възнамерява да изпълни специфичните за държавата препоръки, отправени през 2019 г., 2020 г. и 2024 г., за подобряване на качеството и приобщаващия характер на образованието, особено за децата в неравностойно положение. Други мерки за подобряване на социалната устойчивост включват доизграждането на капацитета на детските градини (в рамките на ПВУ), определянето на понятието „специални образователни потребности“ и изготвянето на методически материали (в рамките на ПВУ), реформата на учебната програма в началното образование (в рамките на ПВУ), като целта на всички тези мерки е да бъдат изпълнени специфичните за държавата препоръки, отправени през 2019 г., 2020 г. и 2024 г., за подобряване на качеството и приобщаващия характер на образованието, подобряване на достъпа до грижи за деца на приемлива цена и насърчаване на интеграцията на групите в неравностойно положение. Мерките, насочени към икономическа устойчивост, включват разработването на индустриална политика на Словашката република за периода 2027 – 2035 г. и имат за цел да бъдат изпълнени специфичните за държавата препоръки, отправени през 2019 г. и 2024 г., относно необходимостта от повишаване на конкурентоспособността. Освен това Словакия включи реформа на управлението, оценката и подкрепата в областта на науката, научните изследвания и иновациите (в рамките на ПВУ) и инвестиция в подкрепа на сътрудничеството между дружествата, академичните среди и организациите за научноизследователска и развойна дейност, като целта и на двете е да бъдат изпълнени сходни специфични за държавата препоръки, отправени през 2019 г., 2020 г. и 2024 г., за подкрепа на научните изследвания и иновациите и повишаване на конкурентоспособността. И накрая, за да изпълни специфичните за държавата препоръки, отправени през 2019 г., 2023 г. и 2024 г. и свързани с макроикономическите уязвимости, които държавата изпитва във връзка с жилищния пазар, Словакия има за цел да измени Закона за строителството, да опрости строителните процедури и да разшири наличността на жилища под наем. Словакия също така има за цел да приложи Закона за държавно подпомагане на социалното жилищно настаняване, за да се увеличат финансово достъпните възможности за наемане.

(31) Що се отнася до общия приоритет за енергийна сигурност, планът включва реформа за разработване на законодателни предложения за ефективно внедряване на водородни технологии в съответствие с изискванията на ЕС и националните приоритети като плана за действие за включване на национална стратегия за водорода в главата за REPowerEU на ПВУ. Тази реформа има за цел да бъдат изпълнени специфичните за държавата препоръки за намаляване на цялостната зависимост от изкопаеми горива, които Словакия получи през 2020 г., 2022 г. и 2023 г. Освен това, чрез изграждането на нови възобновяеми източници на електроенергия (в рамките на ПВУ) Словакия има за цел да произвежда 122,4 MW електроенергия от нови мощности. Тази инвестиция има за цел да бъдат изпълнени специфичните за държавата препоръки, отправени през 2020 г., 2022 г. и 2023 г., в които се препоръчва ускоряване на внедряването на възобновяеми енергийни източници. Освен това Словакия е включила инвестиция (в рамките на ПВУ) за модернизиране на разпределителните енергийни системи с оглед да се улеснят процедурите за свързване на възобновяеми източници към мрежата и по този начин възнамерява да изпълни специфичните за държавата препоръки, отправени през 2020 г., 2022 г. и 2023 г.

(32) Що се отнася до общия приоритет за отбранителни способности, планът включва мярка за изпълнение на избрани проекти, които по-специално предвиждат разработването на колесни бронирани машини 8x8 и на система за противовъздушна отбрана със среден обсег, като част от дългосрочния план за развитие на Министерството на отбраната до 2035 г.

(33) В допълнение планът включва мярка на политиката за замяна на съществуващата родителска пенсия с механизъм, позволяващ възстановяване на родителите на част от платения данък, която има за цел да бъдат изпълнени специфичните за държавата препоръки, отправени през 2019 г. и 2024 г., относно необходимостта от запазване на устойчивостта на публичните финанси и намаляване на скъпоструващите разходни мерки. Освен това мярка за намаляване на броя на държавните служители и служителите в публичния сектор с 5 000 души между 2025 г. и 2027 г. ще допринесе за ограничаване на публичните разходи (специфична за държавата препоръка от 2024 г.). В добавка планът съдържа и реформа на централната система за управление на болниците (в рамките на ПВУ), която има за цел да бъдат изпълнени специфичните за държавата препоръки, отправени през 2019 г. и 2020 г. и свързани с устойчивостта на публичните финанси по отношение на здравния сектор и необходимостта от укрепване на устойчивостта на здравния сектор; реформа за въвеждане на новата съдебна мрежа (в рамките на ПВУ), която има за цел да бъдат изпълнени специфичните за държавата препоръки, отправени през 2019 г. и 2020 г. и свързани с ефективността на съдебната система, и мярка за създаване на центрове за споделени услуги (в рамките на ПВУ), за да бъде увеличена ефективността на основните обществени услуги, която има за цел да бъдат изпълнени специфичните за държавата препоръки, отправени през 2020 г. и 2024 г., за повишаване на качеството на обществените услуги.

(34) В плана се предоставя информация относно съгласуваността и когато е целесъобразно, взаимното допълване с фондовете на политиката на сближаване и ПВУ на Словакия. По-конкретно планът включва инвестиция, съдържаща се в ПВУ (инвестиция 4 от компонент 16), за създаване на центрове за споделени услуги, с които се повишават ефективността и достъпността на основните обществени услуги. Финансирането, свързано с капацитета на персонала на центровете за споделени услуги, ще бъде осигурено чрез покана за представяне на предложения, финансирана от фондовете на политиката на сближаване.

(35) В плана се прави преглед на нуждите от публични инвестиции на Словакия по отношение на общите приоритети на ЕС. По отношение на общия приоритет за справедлив екологичен и цифров преход, включително съгласуваност с Европейския закон за климата, мерките включват повишаване на енергийната ефективност във всички сектори и заменяне на използването на изкопаеми горива с по-устойчиви алтернативи, насочвайки инвестициите към ядрена, слънчева и вятърна енергия. Освен това нуждите от инвестиции са съсредоточени върху подобряване на достъпа до цифрови услуги, предоставяни от държавното управление, и тяхното използване в съответствие с националната стратегическа пътна карта на Словакия за цифровото десетилетие. За да се осигури социална и икономическа устойчивост, Словакия планира постепенно да увеличи публичните разходи за научноизследователска и развойна дейност до 2030 г. За да се увеличи енергийната сигурност, Словакия признава необходимостта от диверсификация на вноса на различни видове суровини като средносрочно инвестиционно решение чрез изграждане на нови междусистемни връзки, както и от инвестиране във възобновяеми енергийни източници и ядрена енергия в дългосрочен план. И накрая, за да се гарантира сигурността, да се изпълняват ангажиментите към НАТО и ЕС и да се поддържа регионалната стабилност, в страната продължават инвестициите в проекти за модернизация на отбраната с основна цел да се осигури нова и модерна военна техника, напълно съвместима с тази на държавите — членки на НАТО. Планът включва увеличение на разходите за отбрана, за да се постигне целта от 2 % от БВП в съответствие с ангажиментите към НАТО.

Заключение от оценката на Комисията

(36) Като цяло Комисията е на мнение, че планът на Словакия изпълнява изискванията на Регламент (ЕС) 2024/1263.

ОБЩО ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА СЪВЕТА

(37) Съветът приветства средносрочния фискално-структурен план на Словакия и счита, че цялостното му изпълнение би допринесло за гарантирането на стабилни публични финанси и за подпомагането на устойчивостта на публичния дълг, както и на устойчивия и приобщаващ растеж.

(38) Съветът взема под внимание извършената от Комисията оценка на плана. Въпреки това Съветът приканва Комисията да представя своята оценка на бъдещите планове в отделен документ от препоръките на Комисията за препоръки на Съвета.

(39) Съветът взема под внимание оценката на Комисията на плана за нетните разходи и основните макроикономически допускания в плана, включително във връзка с предварителните насоки на Комисията, както и въздействието на плана за нетните разходи върху бюджетния дефицит и държавния дълг. Съветът взема под внимание оценката на Комисията, че макроикономическите и фискалните допускания, макар в някои случаи да се различават от допусканията на Комисията, включително за да се отчетат актуализираните макроикономически и фискални данни, като цяло са надлежно обосновани и подкрепени със солидни икономически доводи. Съветът взема под внимание широката фискална стратегия на плана и рисковете за перспективите, които биха могли да засегнат осъществяването на макроикономическия сценарий и основните допускания и изпълнението на плана за нетните разходи. По-специално Съветът също така приветства факта, че съответните заинтересовани страни са били ангажирани на национално равнище преди представянето на плана. Съветът отбелязва също, че геополитическите рискове могат да окажат натиск върху разходите за отбрана.

(40) Съветът очаква Словакия да бъде готова да коригира фискалната си стратегия при необходимост, за да гарантира изпълнението на плана си за нетните разходи. Съветът изразява решимост да следи отблизо икономическата и фискалната динамика, включително динамиката, залегнала в основата на включения в плана сценарий.

(41) Съветът счита, че по-нататъшните обсъждания за постигане на общо разбиране относно въздействието на кумулативните темпове на растеж на нетни разходи върху годишния надзор е необходимо да бъдат проведени навреме за следващия кръг на фискалния надзор.

(42) Съветът взема под внимание представеното от Комисията описание на потребностите и намеренията по отношение на реформите и инвестициите в отговор на основните трудности, установени в контекста на европейския семестър, и изтъква, че е важно да се гарантира осъществяването на тези реформи и инвестиции. Въз основа на докладите, които ще бъдат представени от Комисията, Съветът ще направи оценка на тези реформи и инвестиции и ще наблюдава тяхното изпълнение в рамките на европейския семестър.

(43) Съветът очаква представянето от Словакия на годишните доклади за напредъка, които следва да съдържат по-специално информация за напредъка в изпълнението на плана за нетните разходи, заложен от Съвета, и осъществяването на по-общите реформи и инвестиции в контекста на европейския семестър.

(44) В съответствие с член 17 от Регламент (ЕС) 2024/1263 Съветът следва да препоръча на Словакия плана за нетните разходи, определен в плана,

ПРЕПОРЪЧВА НА Словакия:

1. Да гарантира, че ръстът на нетните разходи не надвишава максималните стойности, установени в приложение I към настоящата препоръка.

Съставено в Брюксел на 21 януари 2025 година.

За Съвета

Председател

A. DOMAŃSKI

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Максимални темпове на растеж на нетните разходи
(годишен и кумулативен темп на растеж в номинално изражение)

Словакия

Години		2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
Темпове на растеж (%)	Годишен	3,8	0,9	1,6	1,5
	Кумулативен (*)	10,3	11,2	13,0	14,8

(*) Кумулативните темпове на растеж се изчисляват въз основа на базовата година 2023. Кумулативните темпове на растеж се използват при годишния мониторинг на последващото съответствие в контролния общ баланс.